

обмеженим «редакторським утрючанням». Така ненормативність і вульгаризація сучасної літературної мови ЗМІ, художніх творів знижує як художній їх рівень, так і серйозність обговорюваних проблем. Однак, на нашу думку, не можна допускати використання суржику та лайливих слів політиками й державними діячами; в) макаронізація мови, тобто неконтрольований потік іншомовних запозичень у мову молоді, фахівців окремих галузей (комп'ютерників, підприємців, представників шоу-бізнесу). На жаль, більшість людей не замислюється, що нашу мову засмічено зайвими словами (*мен, о'кей, паті*), а ми забуваємо питому лексику (*чоловік, гаразд (добре), вечір*). Дітей часто називають іноземними (*Крістіна*) та спотвореними російськими іменами (*Альона, Євгеній*), а організації – іншомовними одиницями, іноді цілком не пристосованими до норм української мови. Бездумне вживання запозичень, перекручування їхнього змісту і спотворення звукового оформлення перетворює мову на мішанину нелітературних слів.

Дія цих тенденцій може або сприяти розвитку української, наближенню мовлення до мовної реальності, або призводити до сповільнення в нормування мови, її вульгаризації та засмічення, несприйняття деякими мовцями.

Отже, освічена людина, усвідомлюючи значення рідного слова для розвитку культури нації, не повинна бездумно засмічувати українську зайвими одиницями (суржиком, запозиченнями та ненормативними словами), а має дбати про рідну мову, про правильність і чистоту свого мовлення.

Горбунова К.
НТУ «ХПІ»

ЯВИЩА АНІМІЗМУ, ФЕТИШИЗМУ І ТОТЕМІЗМУ В УКРАЇНСЬКОМУ ФОЛЬКЛОРІ

Тема української культури та традицій є, на мою думку, однією з найцікавіших тем для дослідження. Своєрідність української культури визначено географічними умовами, особливостями історичного шляху, також взаємодією з іншими етнокультурами та багатьма іншими чинниками, які певним чином сприяли розвитку нашої рідної культури.

Важливим історичним етапом розвитку культури стало прийняття християнства (988). Докладніше хотілося б розглянути українську міфологію, яка містить міфи про сутність і походження явищ природи, про походження людини (антропогенічні), про богів (теологічні), про вини-

кнення Всесвіту (космогонічні), про неминучу загибель світу (есхатологічні) тощо.

В українській міфологічній традиції багато уваги приділялося природним стихіям, явищам навколишнього світу, різноманітним життєвим випробуванням, із якими стикається людина. Усі ці сюжети, максимально наближені до щоденного побуту селян, описано як у народній творчості українців, так й у творах таких відомих авторів, як Тарас Шевченко, Леся Українка та ін. Утрачаючи своє первісне значення, міфологічні персонажі поступово набували характеру художньо-поетичних образів усної народної творчості. Українська міфологія ілюструє прагнення людини пояснити й упорядкувати навколишній світ, розкрити єдність людини та природи, а також має виразний національний колорит і художню та образну своєрідність.

Ще однією особливістю української міфології є поєднання християнських релігійних уявлень із язичницькими віруваннями, наявність взаємопереплетених елементів анімізму, фетишизму й тотемізму.

Анімізм (від лат. *anima* – душа) – віра в існування душі й духів, які керують матеріальним світом, зокрема в українській міфології це віра в наявність душі чи духу в кожній речі або явища навколишнього світу. Так, душа як безтілесна копія тіла, може існувати самотійно як за життя, так і після нього.

Анімізм – це також вірування первісних людей, віра в існування духів, одухотворення сил природи, тварин, рослин і предметів, приписування їм розуму, дієздатності й могутності. Звідси виникають погребальний культ, культ предків і розвиток вірувань в загробне існування душі, потойбічне життя. Анімізм тісно пов'язаний із практикою табу (заборони на певні дії, що стосуються якоїсь істоти або предмета). Згідно із цими віруваннями, кожна річ у світі має душу або дух. Намагання підкорити сили природи призвело до появи чорної та білої магії. Анімізм властивий традиційним уявленням та віруванням українців, їхній календарній і родинній обрядовості. Але найвиразніше анімістичними віруваннями позначено українську демонологію. Її образи – це фантастичні, зооморфні чи антропоморфні істоти, які наділені людськими властивостями та можуть впливати на живу й неживу природу.

Одухотворювалися й природні явища – грім, блискавка, вихор тощо. Згодом ці образи втратили свої демонологічні риси і стали художньо-фантастичними персонажами фольклору. Якщо згадувати народні казки, легенди, українські міфи, то майже завжди в них наявні ознаки анімізму, тобто можна упевнено твердити, що українська куль-

тура не могла би існувати без своїх традиційних уявлень про природу, які склалися протягом століть на наших землях.

Тотемізм – сукупність релігійних уявлень та вірувань про існування надприродних зв'язків між певною родовою групою людей і певним видом рослин чи тварин. Елементи тотемізму залишилися в обрядовості і звичаях українців (в обрядах водіння кози тощо). Саме з тотемом древні люди пов'язували своє існування і благополуччя. Частіше за все тотем був твариною, рідше рослиною. Тотемові приписували надприродні можливості, йому поклонялися.

Фетишизм – віра в надприродні властивості предметів і речей. В україньській релігійно-міфологічній традиції фетишами – об'єктами релігійного поклоніння – уважали різноманітні амулети й талісмани. Так, чудодійною силою народна уява наділяла певні види каміння, яке нібито лікує від хвороб. Залишки фетишизму виявляються й у сучасному християнстві (культ хреста, ікон). Нині популярним є носіння різноманітних амулетів, оберегів та ін.

Отже, явища анімізму, тотемізму й фетишизму є підґрунтям для всієї української та світової міфології. Ці поняття переплітаються між собою; містять інформацію про життя, настрої, побут українців у давні часи; не є не є застарілими (у наш час вони набули нової виразності). Анімізм, тотемізм і фетишизм час від часу трапляються в житті кожного з нас, тому, на мою думку, їх не можна обмежувати лише культурою тих часів, яка існувала на українських землях багато століть тому.

Грушко В.
НТУ «ХП»

ТЕХНІКА ПУБЛІЧНОГО ВИСТУПУ

Для більшості людей виступ перед аудиторією видається нелегким завданням. Безумовно, переконати велику кількість слухачів значно важче, ніж переконати одного співрозмовника. Насамперед через те, що аргумент, переконливий для одного, може бути непереконливим для іншого: у кожного своя система цінностей і авторитетів.

Здебільшого страх перед публічним виступом виникає тому, що змінюється наша роль. У промові перед аудиторією, на відміну від повсякденної розмови, оратор знає, що повинен виголосити її до кінця. Він усвідомлює, що на нього одного цілком покладено відповідальність за зустріч з аудиторією і що його авторитет залежить від виступу. Саме тому передусім потрібно знати правила й принципи побудови промови,